

Саме слово «КОРОЛЬ» ВЖЕ ДО ЧОГОСЬ ЗОБОВ'ЯЗУЄ...

інтерв'ю з актором театру і кіно
Олексієм Богдановичем

58

Олексій Богданович закінчив КДІТМ ім. І.К. Карпенко-Карого 1984 року. Працює в Національному академічному українському драматичному театрі ім.І.Франка.

Основні ролі в театрі: син Іля у виставі «Візит старої дами» Ф.Дюренматта, режисер С.Данченко; Іван Бездомний у виставі «Майстер і Маргарита» М.Булгакова, режисер І.Молостова; Дем'ян у виставі «Зимовий вечір» М.Старицького, режисер С.Данченко; Федір у виставі «Тев'є-Тевель» Шолом-Алейхема, режисер С.Данченко; Роман у виставі «Гетьман Дорошенко» Л.Старицької-Черняхівської, режисер В.Опанасенко; Роман у виставі «Сто тисяч» І.Карпенко-Карого, режисер В.Опанасенко; Дон Хуан де Мендоса у виставі «З коханням не жартують» П.Кальдерона, режисер В.Опанасенко; Лукаш у виставі «Лісова пісня» Лесі Українки, режисер

Д.Черепюк; Паллант у виставі «Енеїда» І.Котляревського, режисер С.Данченко; Король Артур у виставі «Мерлін, або Спустошена країна», режисер С.Данченко; Георг IV у виставі «Кін IV», режисер А.Хостікоєв. **Знімався у фільмах:** «Все перемагає любов», 1986, режисер М.Мащенко; «Блакитна троянда», 1987, режисер О.Бійма; «Останній бункер», 1991, режисер В.Ілленко; «Гріх», 1991, режисер О.Бійма; «Афганець», 1991, режисер В.Мазур; «Обітниця», 1991, режисер В.Ілляшенко; «Розкіл», 1991, режисер І.Колосов; «Для сімейного вогнища», 1991, режисер Б.Савченко; «Елісейські поля», 1993, режисер О.Левченко; «Юденкрайз, або Вічне колесо», 1996, режисер В. Домбровський; «Природа» (серіал «Острів Любові»), 1996, режисер О.Бійма; «Дві Юлії», 1998, режисер Олена Дем'яненко.

— Олексію Володимировичу, я прекрасно розумію, що актор має повне право відмовитись говорити будь-де, окрім як зі сцени, але все ж таки — хотілося б задати декілька запитань. Розкажіть, будь ласка, про свою першу роль у театрі. Ви дебютували в театрі імені Франка?

— Так, ще будучи студентом четвертого курсу, я прийшов до театру імені Франка. Мене запросили на репетицію вистави «Трибунал» за п'єсою Макайонка, ставив Володимир Миколайович Оглоблін. Там в мене була роль 16-річного юнака. А після закінчення інституту мені запропонували працювати в цьому театрі.

— Тобто першою вашою роллю була роль юнака. Але останнім часом вам трапляється грати королів. Зокрема, в «Мерліні» і ось тепер в прем'єрній виставі «Кін IV». Звідки ця спокійна велич і шляхетна простота?

— Одна актриса підійшла до мене і спитала: «Ну звідки в Сумській області така шляхетність?» (сміється). Я не знаю, можливо, це гра природи, а, можливо, це штамп сприйняття. Хоча поки що мені цей «штамп» подобається, люди з титулами, як правило, дуже неординарні особистості. Якщо мені це набридне, якщо такі ролі стануть одноманітними, то я скажу собі, що вже досить це грати.

— Чи не могли би ви у кількох словах окреслити особливість «веселого короля Георга»? Що в ньому нового порівняно з попередніми вашими ролями?

— Дуже важко вкласти це в кілька слів, але я все ж спробую. З яких би спокус людина не починала своє життя — влади, грошей, багатства — все одно вона приходить до того самого кінця, до моменту, коли вона залишається наодинці з собою й зі своєю смер-

тю. Чи буде вона готова до цього? На жаль, Георг IV був людиною епікурейського складу, він якомога далі відтягував цей момент. Хоча, можливо, це й добре, коли людина може настільки повноцінно реалізувати себе в житті.

До того ж, нова робота — це, мабуть, етап в житті кожного актора, тому що з новим персонажем виникають нові думки, почуття, в твоєму житті з'являється нова людина, до якої треба буде пристосовуватись, розуміти її, а потім втілити її на сцені. Саме слово «король» вже до чогось зобов'язує... Це просто нафантазувати, а грати — то зовсім інше. Я намагався, не знаю, що з того вийшло — то вже вам, критикам, судити.

— Мабуть, не тільки критикам, а й просто глядачам... Тобто в ролі Георга вам цікава проблема смерті?

— Так, до цієї думки людина завжди повертається. Адже єдине, в чому людина може бути впевнена — це в тому, що колись вона помре, що настане момент, коли її вже не буде на цій землі. Тому кажуть: не проси в Бога легкого життя, а проси легкої смерті. Я би попросив саме легкої смерті. До того ж, мені подобаються ролі нерівні, такі, де людина спочатку в якомусь одному стані, а в кінці вистави — це вже інша людина з абсолютно іншим світоглядом, чи то вона перелама-на, чи то її щось переїхало, чи в неї обставини так склалися, що вона змінилася... Саме ця трансформація дуже подобається в моїх персонажах. Тоді варто працювати над роллю. Це психологічний момент, який цікавий мені самому, адже я сам себе не знаю, не знаю своїх можливостей...

— І вам цікаво програвати можливі трансформації разом зі своїм героєм?

— Так, тому мені був цікавий король Артур — людина, яка за три години сценічного часу проходить шлях від молодості до старості. І хоча фізично, зовнішньо під час вистави він не змінювався, але дух проходив певні трансформації, починаючи з молодого максималізму і закінчуючи майже на порозі небуття — або буття... (усміхається).

— Роль Георга вам, безумовно, вдалася, навіть у деталях. Пригадується момент, коли ви вийшли з ванни, послизнулись на мокрому, впали — і Хостікоєву: «Мерзотнику! Сучий сину!» Відразу музика, зміна декорацій і т.д. Було таке враження, що це падіння — щось незаплановане, випадкове, казусне, щось на кшталт випадків зі сторінок «Франківці сміються». Наступного дня ми просили знайомих уважно дивитися цей епізод. І були вражені, коли дізнались, що це, виявляється, за сценарієм. Але правдоподібно.

— Ці слова дуже приємні нам усім, адже у виставі ми завжди йдемо на результат невідомо який, ми не знаємо, чи потішимо публіку, чи її роздратуємо. Ми працюємо для людей, які приходять в театр, тому завжди відчуваєш відповідальність перед ними, вони ж нас врешті-решт утримують... Хочеться, щоб були приємні моменти, адже люди платитимуть тим самим, якщо отримають від тебе хороші емоції, вони актора любитимуть, посилять хорошу енергію — це пов'язане коло. Але якщо ти будеш якісь капості робити на сцені, то й отримувати будеш... А це дуже боляче.

— Так, звичайно, взаємодія з глядачем — справа важлива для кожного актора, але цікаво: ця вистава — про актора, про акторство. Там є такі фрази, як «актор в багні» або «актор і оплески». Якою мірою вам близька проблема, поставлена у виставі, вам як актору?

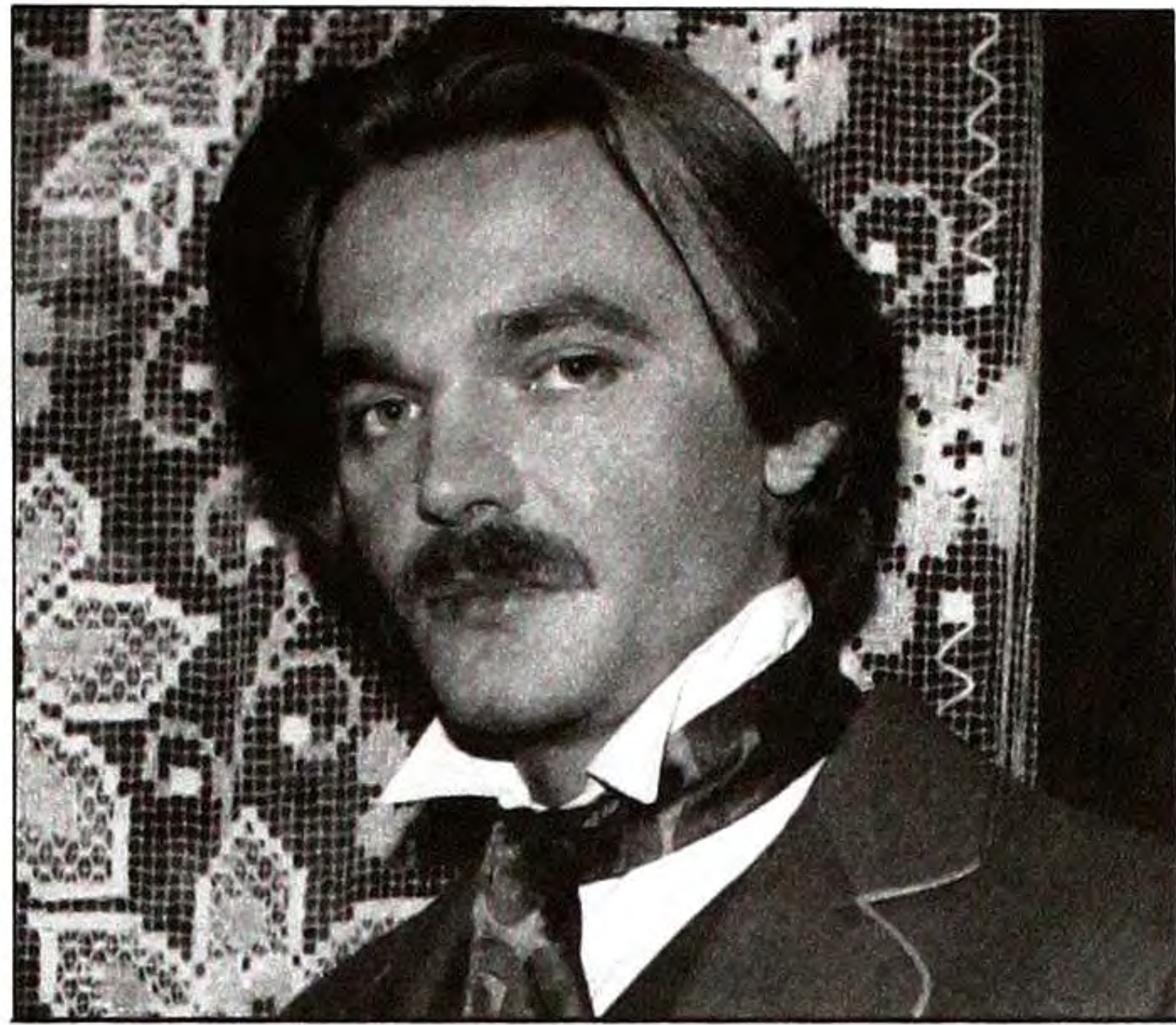
— Мене завжди трошки це коробило: актор, який відсторонений від решти людей, від життя — я не хотів би так сприймати, що є актори і неактори. Є різні люди, різні професії, в кожній професії є позитивні і негативні моменти... Можливо, в акторстві це все загострено, тому що це суперпублічна професія: починаючи зі сцени і закінчуючи тим, що всім цікаво знати, як живе актор, з ким він живе, які думки його переслідують, які в нього є вади, які переваги — мабуть, це важче. Але мене це ніколи не пригнічувало, я не хотів би кокетувати з цього приводу.

— Була у вас ще одна оригінальна роль — у «Майстрі і Маргариті» роль Івана Бездомного. Чи можете щось пригадати?

— Працювати було приємно, адже виставу ставила Ірина Олександрівна Молостова, дуже приваблива людина і режисер. Людей з такою внутрішньою енергетикою, спрямованою саме на позитивні моменти, і з такою самовіддачею мало. Вона мені запропонувала роль — це вже було приємно, не кажучи про те, що це був Булгаков...

— Ви любите Булгакова?

— Тоді було суцільне захоплення Булгаковим, і особливо «Майстром і Маргаритою», улюбленою книгою кожного студента, за якою ганялись і яку читали

■ Олексій Богданович у виставі
«Приборкання норовливої»
за В.Шекспіром.
Режисер С.Данченко. 1996.

■ Олексій Богданович
у фільмі «Природа»
(серіал «Острів любові»)
Режисер О. Бійма. 1996.

59

за два дні... Тому зіграти у цій виставі — то була подія. Хоча я і відчував непевність, адже не всі прозові твори можна ставити на сцені. «Майстер і Маргарита» й досі йде в театрі, збирає аншлаги, але дотягнутися до тієї висоти, до тієї філософії, що її заклав Булгаков у свій твір, дуже важко. А щодо моєї ролі в цій виставі, то я думаю, що божевільного грати дуже цікаво через те, що в таких ролях можна робити все: — бігати будь-де, сміятись, плюватися і так далі. Що візьмеш з божевільного? А це певна свобода для актора, яка дозволяє розкріпоститись внутрішньо. Такі ролі — це просто подарунок. Відчуваєш себе абсолютно вільним, адже навіть українське слово це передає — «боже» і «вільний».

— «Не чіпай мене, Боже, я вільний»...

— Так, і тому відчути цю свободу на сцені — то великий дар.

— Олексію Володимировичу, ваш прихід в кіно — то справа випадкова чи це, скоріше, закономірність? Розкажіть, будь ласка, коли і як це відбулося.

— Це був 1986 рік, знімав Микола Павлович Мащенко, а фільм називався «Все перемагає любов». Побачив мене, запросив... Це був перший фільм, що дав мені старт для усіх подальших робіт у кіно — їх близько двадцяти...

— Чи запам'яталося щось яскраве з тих перших спроб?

— Так, звичайно. Там була сцена, коли мій герой розуміє, що він став зрадником — сльози, емоції і так далі. Мащенко тоді дуже скрупульозно підходив до таких сцен, актор повинен був завчасно до них готуватися, наприклад, за тиждень. Тобто тиждень ти мало їж, мало спи, намагайся вести пуританський спосіб життя, щоб накопичити в собі певну енергію. Як актор-початківець тоді намагався йти за його побажаннями, але справа в тому, що емоцію зігра-

ти для мене було легко. Коли він сказав: «Мотор! Камера! Знімаємо!», — в мене відразу сльози градом. Він був здивований страшенно. Зняли цей епізод, він питає: «А ти можеш другий раз зіграти цей епізод у такому самому стані?» Я кажу: «Можу». Коли я третій раз все це зіграв — зі справжніми сльозами, він був вражений. Повернувся до решти акторів, що навколо стояли, і каже: «Видите, нашатирные мальчики, вот это настоящий артист!» Така була моя найперша роль в кіно, яку я і найкраще пам'ятаю. Як перше кохання пам'ятаєш, так і першу роль в кіно.

— Але крім першого кохання, ще пам'ятаєш останнє. Розкажіть, будь ласка, про останній фільм, де ви знімалися, про «Дві Юлії».

— Мені важко говорити про цей фільм, бо в мене там не основна роль, а прохідна. Хоча я добре пам'ятаю, як ми знімали в пологовому будинку сцену народження дитини. Я грав лікаря, знімали в справжній операційній справжню породіллю. Тоді я вперше побачив, як народжується дитина нормальним шляхом і як вона народжується через кесаревий розтин. В плані досвіду я запам'ятаю цей фільм надовго. Я сам брав в руки дитинку з тіла матері, немиту ще, якогось дивного кольору, сам перерізував пуповину, навіть намагався щось там зшити... Дуже боялися, що я втрачу свідомість, навіть нашатир для мене тримали, але в мене було відчуття, що я це роблю десь сотий раз, настільки натурально я все це сприймав. Можливо, я був колись, в іншому житті чи що, лікарем-шахраєм. Я ж і в Київ приїхав вступати до медичного інституту, але так трапилось, що передумав.

— А чому вирішили стати саме актором, адже, не ставши лікарем, можна було стати ким завгодно?

— Мабуть, це записано на скрижалях моєї долі. Дитяча думка була, ще коли я гортав сторінки «Новин кіноекрану», дивився на обличчя акторів, на їхнє красиве життя, — створювалася така ілюзія краси. Вона, звичайно, була зваблива, хоча я тоді розумів, що це просто фантазії — себе в такому житті я не уявляв. Просто подобались красиві обличчя, красиві ситуації...

— Невипадково вам королі подобаються...

— (сміється) Я тоді в провінції жив, про яке кіно там можна говорити, про яке мистецтво. Це вже коли до Києва приїхав, зрозумів, що все поруч, й інститути, й інше...

— І що немає нічого неможливого?

— Так, чому б не спробувати? Я спробував, спроба виявилась вдалою. Хоча від батьків до своєї першої сесії я приховував, що навчаюсь у театральному інституті — казав, що навчаюсь в інституті культури, на методиста. А коли приїхав додому після першої сесії, тоді вже сказав, що буду актором. Шаленої радості в батьків, звичайно, не було, — батько в мене досить прагматична людина. Він вважав, що професія має бути реальна, а акторство — «як хоббі це може бути», але не як професія.

— Зрозуміло. А чи була у вашому житті людина, яку ви могли б назвати Вчителем з великої літери?

— Для мене, як і для багатьох студентів, це мій педа-

гог Леонід Олійник. Це унікальна людина, яка не тільки була професіоналом з великої літери, а й людиною з великої літери. Такої людини я більше не зустрічав і, можливо, вже не зустріну. Це була настільки делікатна, тонка, духовна людина, що я, мабуть, можу назвати його своїм «духовним гуру». Я дуже шкодую, що він пішов з життя, можливо, разом з його смертю я теж щось втратив. Але для мене він завжди буде взірцем, еталоном, планкою, до якої ще йти і йти.

— А з ким із театральних режисерів вам було найприємніше працювати?

— З Сергієм Данченком. Він, до речі, теж учень Олійника, тобто ми з ним з однієї школи, з одного середовища, тому, можливо, він мені найближчий по духу.

— Пам'ятаєте, в день прем'єри, після закінчення вистави, Анатолій Хостікоєв вийшов на сцену і сказав, що хоче запросити художника Олександровича-Дачевського, адже це людина, яка дуже багато зробила для вистави. А з ким вам було приємно працювати під час підготовки «Кіна IV»?

— Бачите, вже те, що ми дійшли до прем'єри, свідчить, що ми можемо співіснувати, тим більше, що, як ви кажете, вистава вийшла непогана. Це прекрасно. Я б не сказав, що те все було суцільним медом. Але якщо ми вже дійшли до фіналу, то ми всі прекрасні, я всіх колег своїх люблю, люблю свого режисера. А нюанси — то вже мій власний досвід, і я триматиму його при собі, щоб ним керуватись надалі.

— На завершення розмови, Олексію Володимировичу, будь ласка, таке питання: кіно і театр. Що з них для вас пріоритетне?

— На даний момент кіно для мене вичерпана ніша, що залишилася на третину заповненою, і я навіть не знаю, коли вона заповниться, чи заповниться взагалі. В тому стані, в якому нині перебуває кіно, спрогнозувати його дальший розвиток неможливо. Тому я цю нішу залишив...

— Але, сподіваємось, тимчасово?

— Хотів би сподіватися. Можливо, настане час для розквіту цього виду мистецтва, і я буду ще спроможний щось у ньому сказати, але я не тішусь ілюзіями. Поки що займаюся театром, мені цього досить, у мене є робота, є ролі, а якщо буде кіно — буде прекрасно. Адже кіно — це інше, ніж театр, інша специфіка, абсолютно інший підхід до роботи. Можна сказати, я тількино відчув смак у кіно, як воно закінчилось для мене.

— Залишається повторити фразу, яку говорив Петухов наприкінці «Привидів» — на жаль, цю виставу вже зняли з репертуару — «Будемо сподіватись!».

— А нам нічого іншого не залишається, як сподіватись. Розчаровуватись — це не той шлях, себе гризти — це просто аморально і непотрібно, — треба жити і сприймати життя таким, яким воно є, треба достойно його прожити, намагатися якомога менше людей образити, якомога більше принести любові й радості, — і те саме отримати, і таким чином пройти свій шлях.